

A2.4. OPIS TIPOVA ŠKOLSKIH KULTURA

Kada kompletirate radni list Tipologija školske kulture, zbrojite broj bodova za svaku kolonu. Ukupan broj bodova daje slike o kulturi Vaše škole. Svaka kolona predstavlja poseban tip kulture. Obično, škole imaju miks više tipova kultura u kojem su jedan ili dva tipa dominantni. Diskutirajte: a) koliko smatrate tačnim identificirani tip kulture i b) probleme koje treba riješiti u školi kako bi kultura postala kolaborativnija.

KOLONA A: TOKSIČNA KULTURA – U ovoj kulturi nastavnici su fokusirani na negativne aspekte života u školi. Energija se troši na sputavanje promjena. Neuspjesi iz prošlosti kontinuirano izbijaju na površinu. Nastavnici imaju običaj stavljati svoje potrebe iznad potreba učenika. Komunikacija je direktivna i jednosmjerna. Kvalitetni nastavnici ovu školu doživljavaju kao mjestom koje treba napustiti, dok prosječni i loši nastavnici ostaju u ovoj školi. Preovladava osjećaj beznačajnosti i pesimizma. Ceremonije kojima bi se trebao slaviti uspjeh učenika djeluju površno i često su predmetom ismijavanja.

KOLONA B: FRAGMENTIRANA KULTURA – U ovoj školi, nastavnici su izolirani jedni od drugih. Njeguje se individualizam i obeshrabruje svaki pokušaj saradnje i eksterne podrške. Nastavnici su najčešće nesvjesni praksi svojih kolegica i kolega. Noviteti se ne razmatraju jer je nastavno osoblje zadovoljno postojećim nastavnim praksama. Direktor/ica je rijetko dostupan/na. Pružanje pomoći drugima se percipira kao arogancija od strane onoga ko pomoć pruža, a kao znak slabosti od strane kome je pomoć potrebna.

KOLONA C: BALKANIZIRANA KULTURA – U ovoj školi, saradnja se odvija u klikama nastavnika koji dijele slična mišljenja ili koji su prijatelji. Ova kultura obiluje subkulturama nastavnika koje su izuzetno snažne i takmiče se za poziciju, resurse i teritoriju. Ove grupe mogu biti u formi aktiva ili nastavničkih grupa po razredima. Škole poput ovih su karakteristične po lošoj komunikaciji, indiferentnosti i grupama nastavnika koje imaju različite ciljeve.

KOLONA D: KULTURA NAMETNUTE KOLEGIJALNOSTI – Direktor/ica nameće saradnju među nastavnicima. Na taj način nastoji ubrzati procese forsiranjem saradnje i kontroliranjem situacija koje doprinose saradnji. U takvoj kulturi, ponašanje nastavnika postaje predivivo. Ovakva kultura ima za cilj pružiti podršku novim pristupima i tehnikama u nastavi, ali je generalno veoma površna i u stvarnosti umanjuje motivaciju nastavnika da sarađuju iznad onoga što se smatra obaveznim. U krajnjoj instanci, ova kultura vodi obeshrabrivanju stvarne saradnje.

KOLONA E: KULTURA UGODNE KOLEGIJALNOSTI – U ovoj kulturi, nastavnici uzimaju učešće u razgovorima o nastavnim pitanjima, ali ne postavljaju kritična i često neugodna pitanja kako unaprijediti nastavne procese. Komunikacija u ovim školama je ograničena na davanje savjeta i dijeljenja resursa/nastavnih materijala. Nastavnici se često sastaju kako bi raspravljali o novim idejama, ali su razgovori ograničeni samo na ugodne teme i davanje podrške jednih drugima. Ne postoji kritičko promišljanje.

KOLONA F: SARADNIČKA KULTURA – Ovo je kultura škole u kojoj se razvoj nastavnika realizira kroz njihovu međuovisnost. Postoji konsenzus o vrijednostima škole. Nastavnici su posvećeni promjenama i poboljšanjima na svim nivoima. Pomoć, podrška, povjerenje, otvorenost, kolektivna refleksija i kolektivna efikasnost su zvijezda vodilja ovakve škole. Nastavnici su znatiželjni i traže nove načine za unapređenje nastavnih procesa. Fokus nastavničkih diskusija je na uspjehu učenika. Nastavnici provode vrijeme posmatrajući jedni druge i kritički analiziraju nastavne metode. Direktor/ica u ovoj školi je odlučan/na u razotkrivanju neučinkovitih nastavnih praksi i podstiče individualni razvoj svakog nastavnika.
